

УДК 378.018.43

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.2.44>

Шевчук Г. Й.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ПЕРЕВАГИ, НЕДОЛІКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Розглянуто стан і проблеми дистанційного навчання у закладах вищої освіти в умовах карантинних обмежень через спалах COVID-19 в Україні. Реалізація дистанційного навчання викликала потребу розроблення і впровадження дистанційних освітніх технологій. Навчання онлайн може бути таким же ефективним, як і традиційна форма здобуття освіти. Це вимагає грамотного застосування дистанційних технологій із відповідними методичними підходами, що забезпечують інтерактивну взаємодію студентів і викладачів. Для забезпечення якісного освітнього процесу на відстані, окрім технічних навичок, викладачеві потрібно володіти низкою професійних і особистих компетентностей, які дадуть змогу зацікавити, організувати студентів із першого курсу та втримати їхню увагу аж до завершення навчання. Організувати повноцінний освітній процес із використанням цифрових технологій, налагодити комунікацію зі студентами на відстані, мотивувати їх до здобуття знань, допомагати батькам – це ті вміння, якими тепер на додаток мають володіти викладачі ЗВО.

Досліджено переваги і недоліки дистанційної освіти, а також труднощі, з якими зіткнулися ЗВО в процесі організації навчання під час загальнонаціонального карантину. Дистанційна освіта передусім – це економія часу та гнучкість навчання: без прив'язки до конкретного місця і часу, темп вивчення курсу (окремого матеріалу) залежить від самого студента. Головна вимога здебільшого – встигнути виконати роботу у встановлені терміни. Ще однією перевагою є соціальна рівноправність, тобто рівні можливості здобуття освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я, матеріальної забезпеченості студента. Та поки не будуть вирішені питання справжньої доступності і стабільної якості, навчання з використанням дистанційних технологій не буде формою здобуття освіти, яка підходить усім без винятку.

Окреслено основні тенденції й перспективи розвитку дистанційного навчання у вищій освіті України.

Ключові слова: дистанційне навчання, вища освіта, пандемія, карантин, студенти, науково-педагогічний колектив, якість освіти.

Унаслідок пандемії коронавірусу і вимушеного переходу на дистанційне навчання національна система освіти зазнає кардинальних змін, адаптується до нових реалій і проходить перевірку на якість. Розповсюдження коронавірусної хвороби й уведення карантину призвели до необхідності заміни традиційного формату здобуття освіти онлайн-навчанням, довело необхідність його розвитку й невідкладного усунення прогалин у його організації. Раптовий перехід в онлайн-режим викликав труднощі не лише у студентів, а й у викладачів, які в нагальному порядку почали вчитися навчати студентів через Інтернет. Не лише технічні питання, а й психологічна неготовність академічної спільноти до роботи в нових умовах є одними з найбільших проблем, які потребують особливої уваги і керівництва вишів, і профільного міністерства.

Перехід українських ЗВО на дистанційне навчання – це складний виклик для освітянського середовища, який супроводжується неабиякими труднощами і проблемами. Але глобальні тренди все ж таки свідчать на користь онлайн-навчання, тому це шанс зробити українську освіту більш конкурентоспроможною, гнучкою і якісною.

Широка проблематика застосування технологій дистанційного навчання у вищій освіті досліджується в сучасних працях низки українських науковців, таких як С. О. Сисоєва, К. П. Осадча, І. В. Ляшенко, Г. М. Маринченко, В. М. Прибилова та багатьох інших. Вивченню закордонного досвіду реалізації дистанційної освіти присвячено дослідження О. О. Романовської, Ю. Ю. Романовської, Г. В. Ткачук; можливості застосування сучасних інформаційних технологій для розвитку інклюзивної освіти висвітлено у працях Т. В. Бондаренко, Ю. Г. Запорожченко Ю. Г. Носенко та ін.

Вивчення проблем розвитку дистанційної освіти продовжується і набуває ще більшої актуальності у зв'язку з пандемією COVID-19. Необхідно працювати над удосконаленням дистанційного формату і розвитком освітніх онлайн-платформ саме в довгостроковій перспективі, а сприйняття його як тимчасового на період розпаду коронавірусної хвороби є помилковим.

Мета статті – дослідження стану й основних проблем дистанційного навчання у ЗВО в умовах карантину, аналіз переваг і недоліків дистанційної освіти, а також тенденцій та перспективних напрямів її розвитку.

Інформатизація суспільства є безумовним чинником розвитку освітнього середовища, в якій система дистанційного навчання є однією зі структур безперервного формування знань без обмежень за віком і ступенем підготовки, а також незалежно від територіального знаходження закладу освіти.

Дистанційна освіта в Україні впроваджується вже 20 років, починаючи із затвердження Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні 2000 р. і продовжуючи ухваленням інших нормативно-правових документів, які закріпили основні положення цієї форми навчання. Нині питаннями її організації й упровадження займаються департамент вищої освіти Міністерства освіти і науки України, Український інститут інформаційних технологій в освіті, структурні підрозділи закладів вищої освіти [1].

Використання цифрових технологій в організації навчання – це тренд, який є складовою частиною загального вектору розвитку системи освіти України. Згідно із Законом України «Про вищу освіту», дистанційною формою здобуття освіти є індивідуалізований процес здобуття освіти, що відбувається здебільшого за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [2].

Реалізація дистанційного навчання викликала потребу розроблення й упровадження дистанційних освітніх технологій. В останній редакції «Положення про дистанційне навчання», затвердженого Міністерством освіти і науки України, під технологіями дистанційного навчання розуміють комплекс освітніх технологій, зокрема психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання у закладах освіти та наукових установах [3].

Переваги дистанційного навчання порівняно з традиційним не можна недооцінювати. Дистанційне навчання незамінне для осіб, які вже працюють і прагнуть підвищити освітній ступінь, удосконалити знання і навички в конкретній галузі, які вміють себе організувати і здатні до самостійного процесу навчання. Дистанційна освіта передусім – це економія часу щонайменше на дорогу до університету і назад. Очевидною перевагою є і гнучкість навчання: без прив'язки до конкретного місця і часу, темп вивчення курсу (окремого матеріалу) залежить від самого студента. Головна вимога здебільшого – встигнути виконати роботу у встановлені терміни.

Ще однією перевагою є соціальна рівноправність, тобто рівні можливості здобуття освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я, матеріальної забезпеченості студента. Внесок студента визначається тільки його досягненнями, без будь-якого впливу “зовнішніх ознак”. До того ж відносна анонімність комп'ютерного спілкування дає змогу особам, які ніяковіють у ситуаціях безпосереднього спілкування та мають страхи публічних виступів, побороти психологічні бар'єри.

Безумовною перевагою є використання в освітньому процесі сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій, що дає змогу постійно актуалізувати знання. Навчання онлайн може бути таким же ефективним, як і традиційна форма здобуття освіти. Це вимагає грамотного застосування дистанційних технологій із відповідними методичними підходами, що забезпечують ефективну інтерактивну взаємодію студентів і викладачів. Окрім того, дистанційне навчання позитивно впливає на здобувачів освіти, розвиваючи їхній творчий та інтелектуальний потенціали за рахунок самоорганізації, прагнення до нових знань, уміння володіти комп'ютерними програмами і технікою тощо.

Ці переваги підтвердили і результати опитування щодо стану використання технологій дистанційного навчання у ЗВО, проведеного Державною службою якості освіти України серед науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти у квітні-травні 2020 р. Викладачі та студенти майже однаково визначили найбільш вагомими для них можливості дистанційного навчання: зручні умови і гнучкий графік – 62,1 % та 59,2 % відповідно, опрацювання теоретичного матеріалу на різних онлайн-платформах – 37,8 % і 30,3 %, індивідуалізація навчання – 33,7 % та 28,7 %. Ще однією з переваг для студентів стала можливість продовження в часі засвоєння матеріалу (30,6 %) [4].

Водночас на практиці дистанційна освіта має й недоліки:

- обмежені технічні можливості призводять до затримок у передаванні звуку, відео і графіки, у сільських місцевостях усе ще ускладнений доступ до Інтернету;
- дефіцит довіри до електронних засобів спілкування й навчання, студенти хочуть бачити викладача і спілкуватися з ним наживо;
- успішність навчання частково залежить від технічних навичок в управлінні комп'ютером, опануванні програм і від здібностей справлятися з технічними труднощами;
- є низка практичних навичок, які можна отримати тільки у ході виконання реальних (а не віртуальних) практичних і лабораторних робіт;
- проблема ідентифікації користувача. Поки найефективніший спосіб простежити за тим, чи студент чесно і самостійно склав іспити або заліки, – це відеоспостереження, що не завжди можливо;
- низький рівень самодисципліни і домашня атмосфера не дають змоги студентам зосередитися і повноцінно зануритися в освітній процес.

Дистанційний формат повинен мати всі притаманні денному навчанню атрибути, зокрема інтерактивні методи (дискусії, круглі столи, обговорення в міні-групах, ділові ігри, моделювання практичних ситуацій тощо), а також наукова робота зі студентом (участь у науково-практичних семінарах, конференціях, олімпіадах). Недостатньо лише надсилати матеріали для самостійного вивчення.

Під час дистанційного навчання має широко застосовуватися інтерактивна взаємодія, яке передбачає діалог будь-яких суб'єктів один з одним із використанням доступних їм засобів і методів. При цьому має бути активна участь обох сторін: обмін запитаннями і відповідями, управління ходом діалогу, контроль над виконанням завдань тощо. Під час дистанційного навчання суб'єктами в інтерактивній взаємодії є викладачі та студенти, а засобами здійснення комунікації – електронна пошта, відеоконференції, діалоги в режимі реального часу тощо.

Результати опитування науково-педагогічних працівників ЗВО, проведеного Державною службою якості освіти України, показали, що лише 44,8 % із них використовували дистанційні технології навчання регулярно до впровадження карантину. Водночас 15,7 % опитаних указали, що ніколи не застосували дистанційні технології [4].

Проблема грамотності педагогів у галузі інформаційних технологій визначається, скоріше за все, відсутністю напрацьованих звичок із використання гаджетів і сучасних технологій, аніж віковими показниками викладачів. Процес розміщення навчальних матеріалів у вигляді конспектів лекцій за темами курсу й отримання зворотного зв'язку тільки через складання іспиту не можна назвати дистанційним навчанням. Викладач повинен систематично проводити презентації, онлайн-ві семінари і тренінги з курсу, надсилати завдання для контролю знань, використовувати для цього якомога більше методів навчання.

З огляду на те, що не тільки домашні, а й аудиторні завдання доводиться виконувати дистанційно, а контроль із боку викладача ускладнився через відсутність реального контакту зі студентами, це може серйозно позначитися на якісному показнику рівня знань сучасної молоді, коли отримані оцінки можуть не стати достовірним відображенням засвоєння навчального матеріалу.

Для забезпечення якісного освітнього процесу на відстані, окрім технічних навичок, викладачеві потрібно володіти низкою професійних і особистих компетентностей, які дадуть змогу зацікавити, організувати студентів з першого курсу та втримати їхню увагу аж до завершення навчання.

Проблемою в організації дистанційного навчання залишається нестача обладнання. У студентів віддалених сільських регіонів, а також із малозабезпечених сімей є необхідність забезпечення комп'ютерами, внаслідок чого поки навіть не йдеться про комп'ютерну грамотність. Обмежений доступ або ж повна відсутність Інтернет-з'єднання не дає змоги багатьом користуватися цифровими освітніми платформами і/або якісно переглядати відеоматеріали. На думку студентів, найбільшою проблемою є відсутність безперебійного доступу до Інтернету (38 %), кожен четвертий студент підкреслює, що вдома не має потрібної техніки та вказує на недостатність самоорганізації, у 15 % здобувачів освіти відсутні необхідні навички роботи з технікою [4].

Такої ж думки дотримуються й викладачі: близько 40 % респондентів пов'язують ризик зменшення якості навчання через недостатній рівень володіння учасниками освітнього процесу технологіями дистанційного навчання та його недостатнє технічне забезпечення [4].

Найефективнішими інструментами для організації дистанційного навчання студенти вважають однаковою мірою месенджери (Viber, Messenger, Telegram та ін.), віртуальні освітні середовища (Moodle та ін.), засоби відеозв'язку (ZOOM, Skype, Google Meet та ін.). Водночас науково-педагогічні працівники на перше місце за ефективністю ставлять віртуальні освітні платформи (70,1 %), а ефективність месенджерів засвідчили лише 41 % опитаних. Ефективність освітнього процесу з використанням такого асинхронного інструменту, як електронна пошта, підтвердили лише 30 % студентів і 38 % викладачів [4].

Невтішною є тенденція щодо стратегій розвитку дистанційної освіти у ЗВО. За результатами вищезгаданого дослідження майже 83 % закладів вищої освіти України не розглядають розвиток дистанційних освітніх технологій як окрему стратегію [4]. Водночас у європейських університетах їх упровадження є окремим напрямом розвитку, що має на меті розширити можливості доступу до якісної освіти для громадян ЄС різних вікових і соціальних груп. А в майже половині ЗВО України навчання здійснюється у звичний спосіб: підручник, дошка, викладач [4].

Світовий досвід свідчить, що якісну освіту можна здобути і за значно меншої кількості аудиторних занять, аніж в українських закладах освіти [5]. У США за системою дистанційної освіти навчається близько одного мільйона осіб [6]. Для прикладу, одним із відомих проєктів Стенфордського університету є Coursera, дистанційна платформа якого пропонує користувачам сотні безкоштовних онлайн-курсів [7].

Серед європейських країн найстарішою системою дистанційного навчання є британська. Відкритий університет Великої Британії створено у 1969 р. для надання можливості здобути освіту особам у зручному для них місці і в зручний час. В освітньому процесі застосовуються як друковані матеріали, так і аудіо-, відеозасоби тощо. Здобувачі освіти мають можливість отримати консультації в навчальних центрах, розташованих у понад 50 країнах світу. За зразком цього вишу працюють навчальні заклади аналогічного типу в Туреччині, Канаді, Пакистані, Індії, Австрії, Іспанії, Нідерландах тощо [8].

Електронне навчання практикується у світі у вигляді різних моделей, головними його компонентами є віртуальні навчальні матеріали й комунікації. Воно засноване на інтерактивних мультимедійних рішеннях, які привертають увагу студента, стимулюють його здібності до розуміння й інтерпретації результатів навчання. Світовий досвід показує ефективність дистанційного навчання як форми здобуття освіти і можливість вбудовування дистанційного навчання в традиційну систему. При цьому потрібна платформа для розміщення ресурсів, а інструментами контенту з кожної дисципліни повинні бути не лише текстові документи, що доступні через електронні бібліотеки, а й відеоматеріали (записи реальних занять, короткі лекції, вебінари), тестові завдання, інфографіка.

За останнє десятиріччя широко практику отримали масові відкриті онлайн-курси. У 2014 р. було створено український громадський проєкт Prometheus із безкоштовними курсами від провідних викладачів, університетів та організацій світу. Сьогодні за допомогою дистанційних курсів уже можна здобути ступінь магістра,

зокрема Coursera відкрила низку таких програм спільно з провідними університетами світу. Нещодавно до цього проєкту доєднався один із найпрестижніших університетів світу – Імперський коледж Лондона [8]. Інтернет-платформа масових відкритих інтерактивних курсів EdX, заснована Массачусетським технологічним інститутом і Гарвардським університетом, теж створила магістерські програми разом із Колумбійським університетом та Університетом Берклі [9]. Подібні ініціативи можуть бути перспективними напрямками розвитку дистанційної освіти і для ЗВО України.

Сформована традиційна система освіти в Україні важко перебудовується на дистанційний формат, коли реальний контакт викладача і студента необхідний у контексті соціалізації, розвитку командної роботи і комунікативних навичок студентів, а “живе” спілкування з однолітками є суттєвим складником нормального емоційного стану молоді.

В українських університетах зростає роль викладача, який володіє усіма можливостями інформаційних освітніх технологій та застосовує їх із віддачею для студента. Тому для розвитку дистанційної освіти потрібні висококваліфіковані кадри, які постійно займаються самоосвітою, розширюють свій технічний і методологічний інструментарій, підвищують кваліфікацію стосовно застосування інформаційно-комунікативних технологій у навчальному процесі. Наприклад, у цьому може допомогти онлайн-платформа із цифрової грамотності “Дія. Цифрова освіта”, яку в 2020 р. запустило Міністерство цифрової трансформації України.

З урахуванням вищевикладених проблем критично важливим і необхідним для перспективного розвитку дистанційного навчання є забезпечення певних верств населення комп’ютерами і повсюдне підключення до Інтернету. Поки не будуть вирішені питання справжньої доступності і стабільної якості, навчання з використанням дистанційних технологій не буде формою здобуття освіти, яка підходить усім без винятку.

Водночас дистанційне навчання обходиться високими технічними і програмними витратами університету, для якого головне – якість освіти. Воно може бути досягнуто тільки через інвестиції на формування і постійне оновлення матеріально-технічної бази, використання передових освітніх платформ, сучасного програмно-інформаційного забезпечення, створення власних електронних освітніх ресурсів, від цього залежатиме те, наскільки якісним буде освітній процес за дистанційним форматом.

Висновки. Дистанційне навчання на базі цифрових технологій має інтернаціональний і глобальний характер. І в ньому, крім традиційних підручників, студенти отримують можливість доступу до великого обсягу текстової, аудіо- та відеоінформації, проходження тестування, спілкування один з одним на значній відстані. Таким чином, забезпечуються гнучкість, варіативність, доступність, зручність і швидкість комунікацій.

Необхідність перенести весь освітній процес в онлайн-формат застала знезацька всіх: і освітян, і студентів, і батьків. Потреба в нових підходах до навчання з обмеженням кількості аудиторних занять залишається проблемним питанням для значної частини освітянської спільноти. Але якщо зануритися у суть дистанційної освіти, то можна знайти низку переваг. Електронне навчання відкрите для всіх, є доступ до інформації і знань без обмежень. Навчання відбувається на місці, а це економить час, гроші і дає змогу вибрати оптимальні умови навчання. Ця перевага є дуже актуальною для осіб з особливими освітніми потребами. Дистанційне навчання має великі перспективи розвитку, тому що виправдовує себе й є дійсно зручним. Головними завданнями для українських вишів є гарантування якості такої форми здобуття освіти, ефективне поєднання дистанційних технологій і методичних підходів, що забезпечуватимуть інтерактивну взаємодію викладача і студента, а також посилену мотивацію до знань.

Використана література:

1. Маринченко Г. М. Дистанційна освіта в Україні: історія та сучасний стан. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Випуск 22. Т. 3. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/22/part_3/43.pdf (дата звернення: 10.11.2020).
2. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р. № 1556- VII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2014. № 37–38. Ст. 2004 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 04.01.2021).
3. Положення про дистанційне навчання : Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.01.2004 № 40. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#n18> (дата звернення: 29.09.2020).
4. Результати опитування щодо дистанційного навчання у закладах вищої освіти в умовах карантину. URL: <http://www.sqe.gov.ua/index.php/uk-ua/hovyny/1214-rezultaty-opytuvannya-shchodo-dystantsiynoho-navchannya-u-zakladakh-vyshchoyi-osvity-v-umovakh-karantynu> (дата звернення: 16.01.2021).
5. Романовська О. О., Романовська Ю. Ю., Романовський О. О. Досвід вищої освіти Сполучених Штатів Америки ХХ–ХХІ століть. Книга 4. Особливості академічного (університетського) підприємництва у США другої половини ХХ – початку ХХІ століть : навчальний посібник. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. 240 с.
6. Прибилова В. М. Проблеми та переваги дистанційного навчання у вищих навчальних закладах України. *Проблеми сучасної освіти*. 2017. Вип. 4. С. 27–36. URL: <https://periodicals.karazin.ua/issuesedu/article/view/8791/8312> (дата звернення: 09.10.2020).
7. Ткачук Г. В. Зарубіжний досвід реалізації змішаного навчання. *Фізико-математична освіта*. 2018. Вип. 1(15). С. 98–102.
8. Дистанційна освіта в Європі. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/world/europe/> (дата звернення: 21.01.2021).
9. Сисоєва С. О., Осадча К. П. Стан, технології та перспективи дистанційного навчання у вищій освіті України. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Т. 70. № 2. С. 271–284. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2019_70_2_22 (дата звернення: 17.12.2020).

References:

1. Marynchenko, H. M. (2020). Dystaiciyna osvita v Ukrayini: istoriya ta suchasnyi stan [Distance education in Ukraine: history and current state]. *Innovative pedagogy*, Publication 22. Т. 3. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/22/part_3/43.pdf (date of appeal 10.11.2020) [in Ukrainian].
2. Zakon Ukrayiny "Pro Vyshchu Osvitu" [Law of Ukraine "On Higher Education"] of July 1, 2014 № 1556- VII, Information of the Verkhovna Rada of Ukraine (VRU), № 37-38, art.2004 [with changes and additions]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (date of appeal 04.01.2021) [in Ukrainian].
3. Polozhennia pro dystanciynne navchannia (Zatverdzheno nakazom Ministerstva Osvity i Nauky Ukrayiny 21.01.2004 № 40) [Regulations on distance learning (Approved by the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine on 21.01.2004 № 40)]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#n18> (date of appeal 29.09.2020) [in Ukrainian].
4. Rezultaty opytuvannia shchodo dystanciynoho navchannia u zakladakh vyschoyi osvity v umovakh karantynu [Results of the survey on distance learning at Higher Educational Institutions during quarantine]. URL: <http://www.sqe.gov.ua/index.php/uk-ua/hovyny/1214-rezultaty-opytuvannya-shchodo-dystantsiynoho-navchannya-u-zakladakh-vyshchoyi-osvity-v-umovakh-karantynu> (date of appeal 16.01.2021) [in Ukrainian].
5. Romanovska, O. O., Romanovska Yu. Yu., Romanovskiy O. O. (2020). Dosvid vyshchoi osvity Spoluchenykh Shtativ Ameryky XX–XXI stolit. Knyha 4. Osoblyvosti akademichnoho (universytetskoho) pidpryemnyctva u SShA druhoi polovyny XX – pochatku XXI stolit [The experience of higher education in the United States of America in the XX-XXI centuries. Book 4. Features of academic (university) entrepreneurship in the United States in the second half of the XX – early XXI centuries], tutorial, Kyiv: Publishing House of the Drahomanov National Pedagogical Univeresity, 240 p. [in Ukrainian].
6. Prybylova, V. M. (2017). Problemy ta perevahy dystanciynoho navchannia u vyshchyykh navchalnykh zakladakh Ukrayiny [Problems and advantages of distance learning at Higher Educational Institutions of Ukraine]. *Problems of modern education*, Publication 4, P. 27-36. URL: <https://periodicals.karazin.ua/issuesedu/article/view/8791/8312> (date of appeal 09.10.2020) [in Ukrainian].
7. Tkachuk H. V. (2018). Zarubizhnyi dosvid realizaciyi zmishanoho navchannia [Foreign experience in the implementation of blended learning]. *Physical-mathematical education*. Publication 1(15), P. 98-102 [in Ukrainian].
8. Dystanciyna osvita v Yevropi [Distance education in Europe]. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/world/europe/> <https://periodicals.karazin.ua/issuesedu/article/view/8791/8312> (date of appeal 21.01.2021) [in Ukrainian].
9. Sysoieva, S. O. (2019). Stan, tekhnolohiyi ta perspektyvy dystanciynoho navchannia u vyshchii osviti Ukrayiny [Status, technologies and prospects of distance learning in higher education in Ukraine]. *Information technologies and training aids*. Vol. 70, № 2. P. 271-284. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2019_70_2_22 (date of appeal 17.12.2020) [in Ukrainian].

Shevchuk H. Y. Distance learning in higher education: advantages, disadvantages, prospects

The article considers state and problems of distance learning at Higher Educational Institutions under the conditions of quarantine restrictions due to the COVID-19 outbreak in Ukraine. The implementation of distance learning has necessitated the development and implementation of distance learning technologies. Online learning can be just as effective as the traditional form of education. This requires the competent use of distance technologies with the appropriate methodological approaches that provide interactive communication between students and teachers. To ensure a quality educational process at a distance, in addition to technical skills, the teacher needs to have a number of professional and personal competences that will organize first-year students and make them interested as well as keep their attention until graduation. Teachers of HEIs now, in addition, must have the following skills: to organize a full-fledged educational process with the use of digital technologies, to establish communication with students at a distance, to motivate them to acquire knowledge and to help parents.

The advantages and disadvantages of distance education, as well as the difficulties encountered by HEIs in the process of organizing training during the national quarantine are studied. Distance education is first and foremost a saving of time and flexibility of learning: without being tied to a specific place and time, the pace of learning the course (individual material) depends on the student. The main requirement for the most part is to manage to complete work on time. Another advantage is social equality, it means – equal opportunities for education regardless of place of residence, health status, financial security of the student. But until the issues of true accessibility and stable quality are resolved, distance learning will not be a form of education that suits everyone without exception.

The main trends and prospects for the development of distance learning in higher education of Ukraine are outlined.

Key words: distance learning, higher education, pandemic, quarantine, students, research-teaching staff, quality of education.